

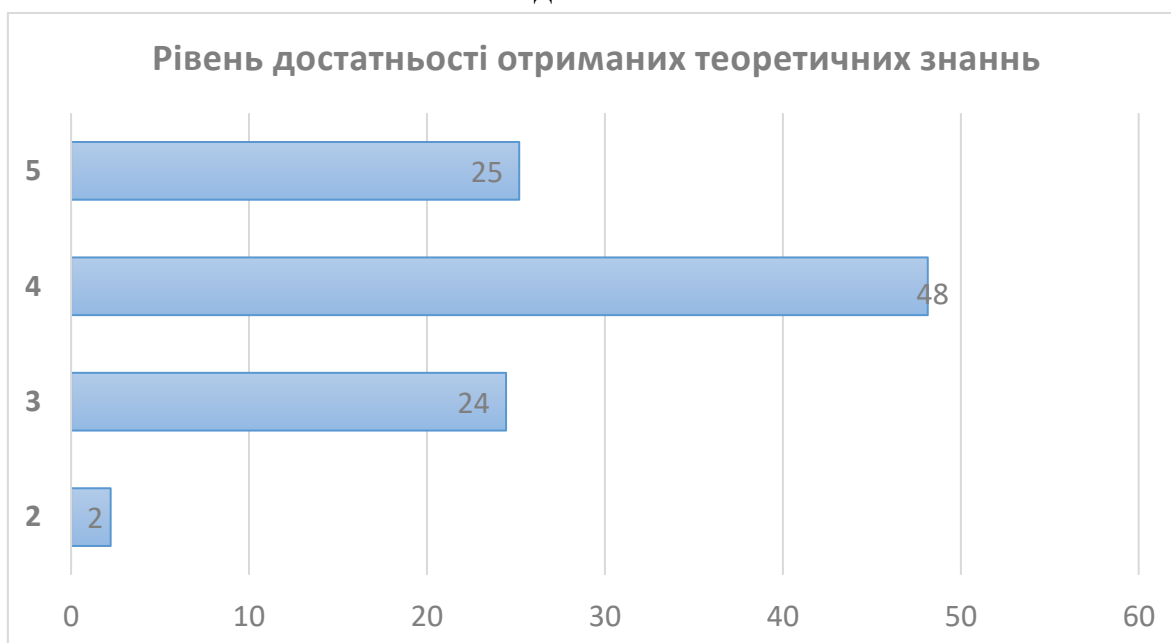
ЗВІТ

про результати опитування випускників 2023 року Одеського національного медичного університету.

Всього опитано респондентів 135. Анкетування було проведено за допомогою Google Forms. Терміни опитування вересень-жовтень 2023 року. **Мета дослідження – вдосконалення та покращення якості освітньої діяльності в Університеті.**

Рис. 1

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням: **«Я достатньо отримав теоретичних знань у процесі навчання для майбутньої професійної діяльності»**

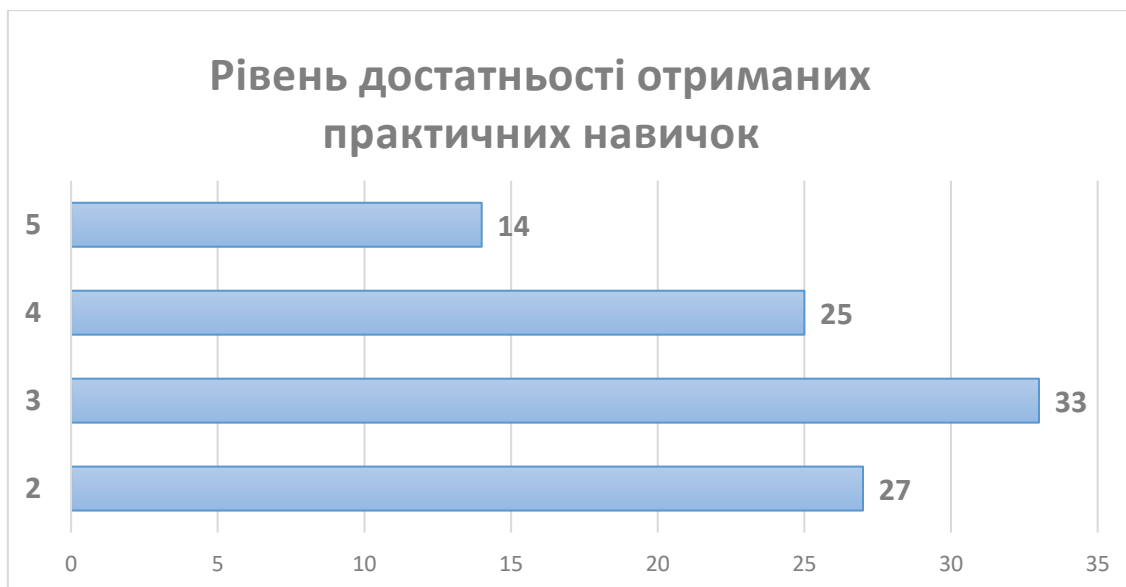
оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

Згідно з даними, найбільша частина здобувачів (**48%** респондентів) оцінила отримання теоретичних знань на 4 бали, що вказує на високий рівень задоволення якістю освіти. **25%** опитаних висловили найвищий рівень задоволення, оцінивши отримані знання на 5 балів. Ще **24%** респондентів оцінили свої знання на 3 бали, вказуючи на середній рівень задоволення. Мінімальний рівень задоволення (2 бали) вказали **2%** опитаних, що є досить низьким показником незадоволення серед опитаних.

Отже, результати свідчать про те, що переважна більшість студентів (**73%**) **позитивно** оцінюють **рівень теоретичних знань**, які вони отримали під час навчання, що може вказувати на адекватність навчального плану та методів викладання в університеті. Разом з тим, існує група студентів (**24%**), які не цілком задоволені отриманими знаннями, що може бути важливим сигналом для розгляду покращення якості освітнього процесу.

Рис. 2.

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням:
**«Я достатньо набув практичних навичок у процесі навчання для
 майбутньої професійної діяльності»**

оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

При аналізі отриманих даних встановлено:

- **14%** респондентів оцінили свої практичні навички як високі (оцінка «5»);
- **25%** дали оцінку «4», що також свідчить про позитивну оцінку отриманих навичок;
- найбільший відсоток респондентів (**33%**), оцінили свої практичні навички на середньому рівні (оцінка «3»);
- **27%** студентів дали оцінку «2», вказуючи на незадовільний рівень практичних навичок, які вони набули під час навчання.

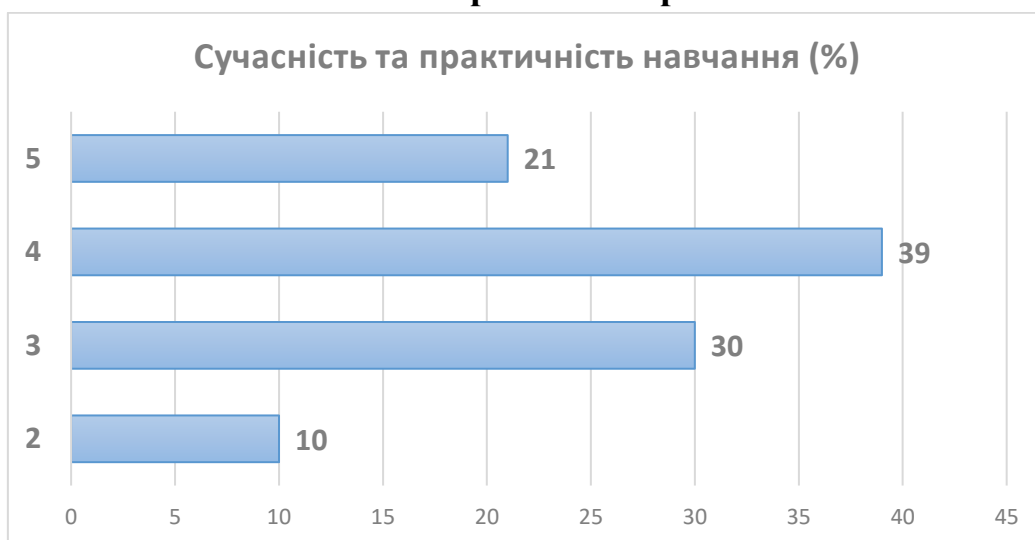
Порівнюючи оцінку теоретичних та практичних знань можна підкреслити наступне:

- в обох випадках більшість студентів дали оцінки «3» та «4», свідчачи про середню та вище середньої задоволеність навчанням;
- однак, у випадку практичних навичок, ми бачимо більш високий відсоток нижчих оцінок (оцінка «2»), що може вказувати на проблеми із практичною підготовкою у порівнянні з теоретичними знаннями;
- натомість, менший відсоток студентів відчуває, що отримав достатньо практичних навичок на вищому рівні (оцінка «5») порівняно з теоретичними знаннями.

Це може свідчити про необхідність зосередження уваги на поліпшенні практичних аспектів навчальної програми в медичному університеті.

Рис. 3.

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням: «**Навчання було сучасне та практично орієнтоване**»

оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

Аналіз даних вказує на наступне:

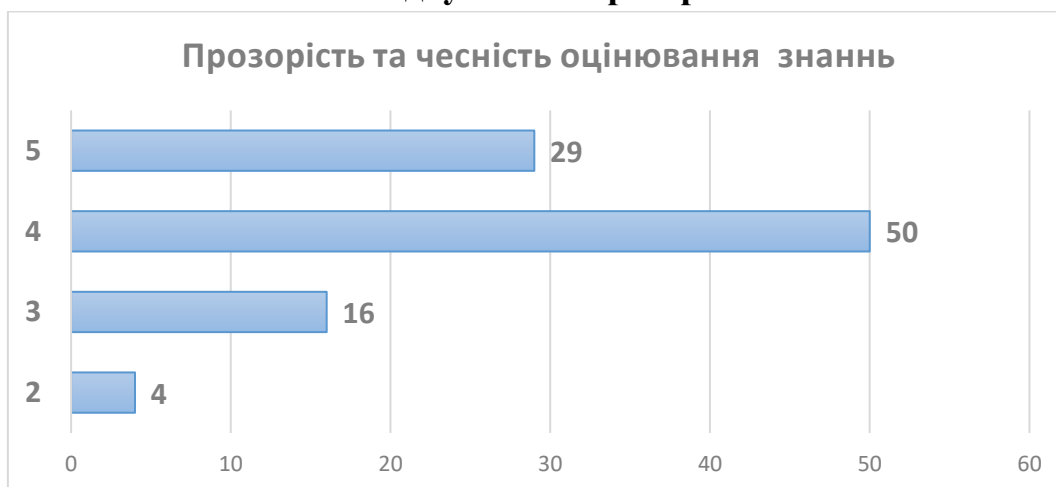
- **39%** респондентів оцінили навчання на 4 бали, що свідчить про досить високу оцінку сучасності та практичності навчання;
- **21%** респондентів повністю погоджуються з твердженням, надавши найвищу оцінку «5»;
- **30%** респондентів дали навчання середню оцінку 3, що може вказувати на деякі недоліки в сучасності та практичності курсів;
- **10%** респондентів вважають, що навчання не було ні сучасним, ні практично орієнтованим, оцінивши його на 2 бали.

Більшість студентів відзначили, що навчання було досить сучасним та практично орієнтованим, з великою кількістю відповідей вище середнього (оцінки «4» та «5»). Це вказує на загальну позитивну оцінку навчального процесу з точки зору його відповідності сучасним вимогам та практичної спрямованості. Проте, наявність студентів, які висловили менш позитивні оцінки (оцінки «2» та «3»), свідчить про потенційний простір для покращення, особливо у сферах, де практичність та актуальність можуть бути посилені.

Враховуючи ці результати, важливо звернути увагу на аспекти курсів, які можуть бути оновлені або модифіковані, щоб забезпечити здобувачам найкращі можливості для розвитку актуальних практичних навичок, які будуть відповідати сучасним стандартам професійної діяльності.

Рис. 4.

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням: «Оцінювання знань відбувалось прозоро та чесно»

оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

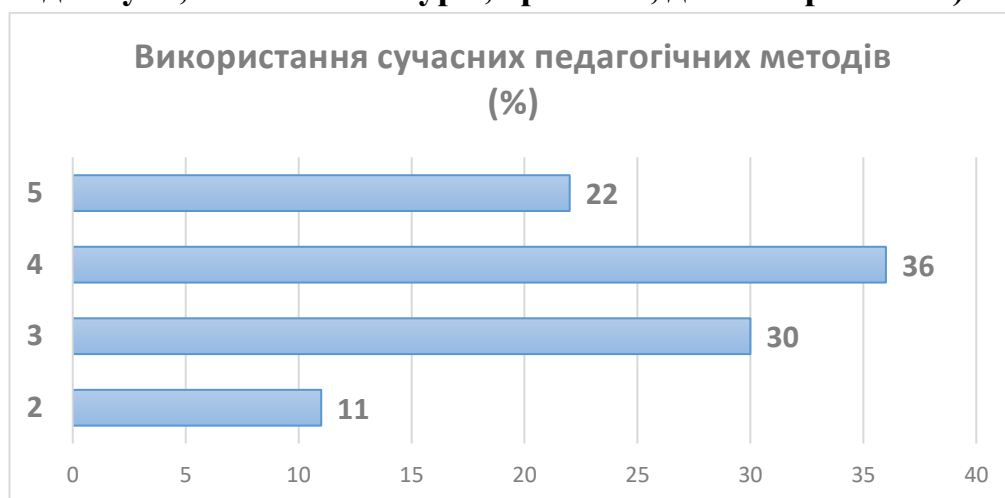
Аналізуючи інформацію висвітлює:

- переважна більшість, **50%** респондентів, високо оцінили прозорість та чесність оцінювання, надавши йому оцінку «5»;
- **29%** дали оцінку «4», вказуючи на досить позитивне ставлення до процесу оцінювання.
- **16%** висловили середнє задоволення (оцінка «3»), що може свідчити про деякі сумніви щодо повної прозорості або чесності.
- Невеликий відсоток, **4%**, висловили незгоду з твердженням, оцінивши його на «2» бали.

Отримані дані свідчать про те, що студенти в цілому сприймають процес оцінювання в університеті як чесний та прозорий. Оскільки більшість респондентів дали високі оцінки («4» та «5»), можна зробити висновок про високий рівень довіри до системи оцінювання. Однак, **присутність респондентів, які дали оцінку «3», вказує на потенційний простір для покращення сприйняття процесу оцінювання з точки зору його прозорості та чесності. Важливо звернути увагу на зворотний зв'язок цієї групи здобувачів для виявлення конкретних аспектів, які можуть потребувати додаткової прозорості або справедливості.**

Рис. 5.

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням: «**Викладачі використовували сучасні педагогічні методи (майстер-клас, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри та ін.)**»

оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

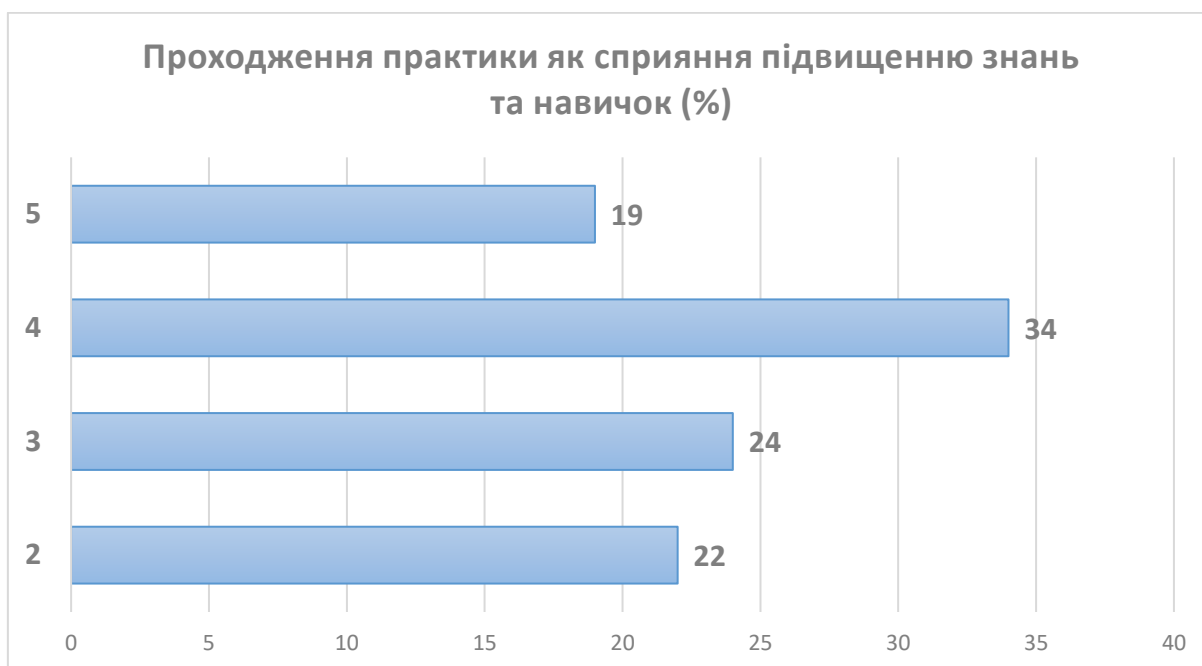
Аналіз отриманої інформації показує:

- **36%** респондентів оцінили використання сучасних педагогічних методів як добре (оцінка «4»), визнаючи їхню присутність і ефективність;
- **22%** дали оцінку «5», вказуючи на повне задоволення використанням цих методів;
- **30%** студентів дали середню оцінку «3», що може свідчити про впевненість у використанні таких методів, але з деякими застереженнями або побажаннями щодо їх удосконалення;
- **11%** респондентів висловилися критично, давши оцінку «2», що свідчить про суттєві зауваження до сучасності або ефективності викладацьких методів.

Більшість здобувачів сприймають використання сучасних педагогічних методів у позитивному ключі, з високими оцінками, що свідчать про актуальність і адаптивність навчального процесу до потреб сучасної освіти. Однак, низькі оцінки від частини здобувачів вимагають додаткової уваги з боку навчального закладу, аби з'ясувати можливі прогалини чи недоліки у впровадженні цих методик. **Особлива увага має бути приділена виявленню причин невдоволення серед тих, хто дав нижчі оцінки, та шляхів їх виправлення для поліпшення якості освіти та підвищення її ефективності. Поєднання сучасних педагогічних методів із традиційними підходами може бути ключем до створення гнучкого навчального середовища, яке задовольняє потреби всіх студентів.**

Рис. 6.

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням: «Проходження виробничих практик сприяло підвищенню моїх знань та практичних навичок»

оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

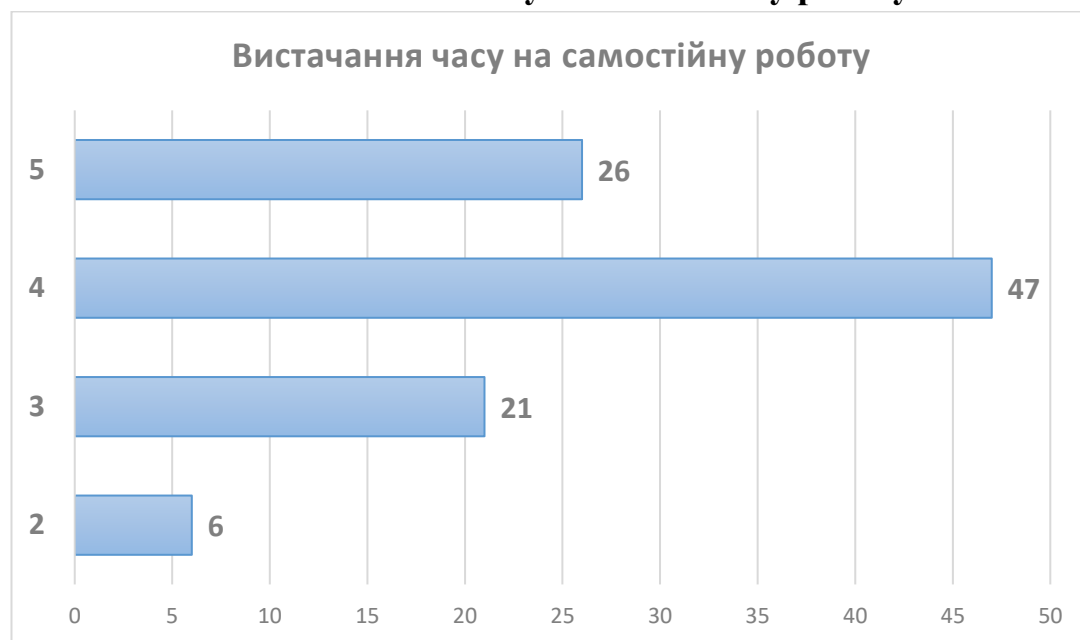
Аналіз отриманої інформації демонструє:

- **34%** респондентів оцінили позитивний вплив виробничих практик на рівень «4», що свідчить про значний внесок цього досвіду в підвищення їх компетенцій;
- **19%** респондентів повністю згодні з твердженням, вказуючи на високу ефективність практик (оцінка «5»);
- **24%** студентів висловилися за середній рівень впливу (оцінка «3»).
- **22%** студентів оцінили вплив проходження практик як недостатній (оцінка «2»).

Аналіз отриманих даних свідчить, що здобувачі визнають важливість виробничих практик для розвитку професійних навичок та знань. Велика частина респондентів оцінила проходження практик як ефективний спосіб підвищення своїх знань та навичок, що підкреслює значення практичного досвіду у навчальному процесі. **Тим не менше, низькі оцінки від значної кількості здобувачів вказують на необхідність подальшого аналізу якості практик і їх відповідності до очікувань і потреб студентів. Можливо, це свідчить про проблеми в організації практик, нецікавість завдань, недостатність підтримки з боку керівників практик або невідповідність практик сучасним професійним вимогам.**

Рис.7.

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням:
«Мені вистачало часу на самостійну роботу»

оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

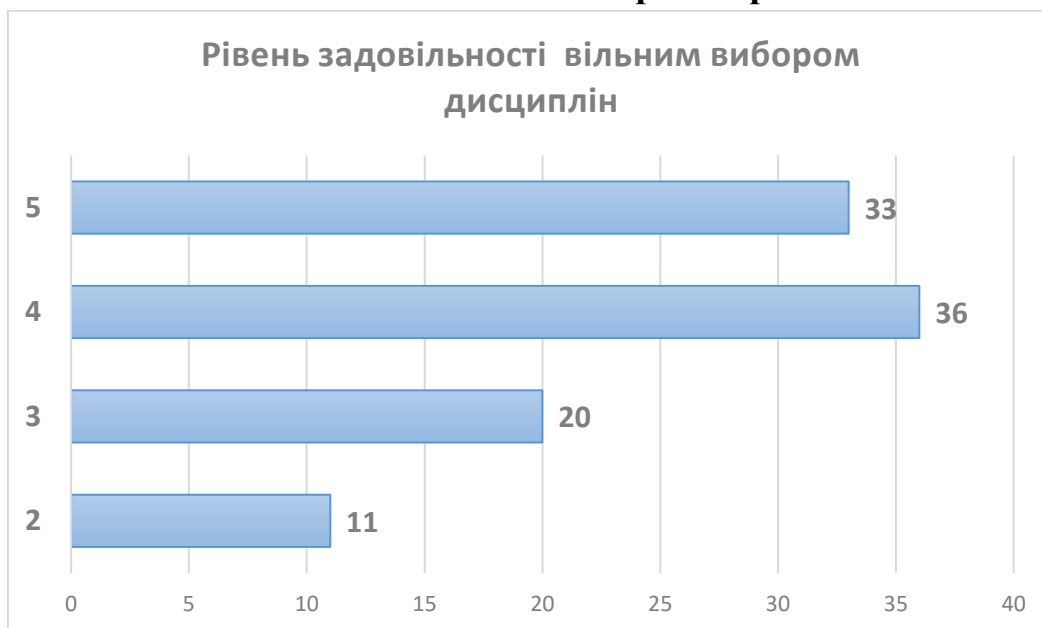
Оцінки респондентів вказують на наступне:

- найбільша кількість здобувачів (**47%**), відчувають, що їм вистачає часу на самостійну роботу, висловлюючи це через оцінку «5»;
- **26%** респондентів дали оцінку «4», що також свідчить про позитивне сприйняття доступності часу для самостійної роботи;
- **21%** вважають, що часу вистачає, але з певними обмеженнями, оцінюючи це твердження на «3»;
- **6%** студентів відзначили, що часу на самостійну роботу вистачає недостатньо, виставивши оцінку «2».

Аналіз результатів опитування вказує на те, що більшість здобувачів задоволені кількістю часу, який у них є для самостійної роботи. Високі оцінки («4» та «5») підкреслюють, що навчальний процес дає здобувачам достатньо часу для самостійного осмислення та опрацювання матеріалу, що є важливим для глибшого розуміння предмету та розвитку критичного мислення. Проте, *невелика кількість респондентів, які вказали на недолік часу (оцінка «2»), можуть відчувати підвищений академічний тиск або перевантаження, що може вплинути на їх здатність до ефективної самостійної роботи. Важливо зрозуміти причини цих відгуків, задля оптимізації навчального навантаження та забезпечити здобувачам збалансовану академічну діяльність, яка сприяє повноцінному навчальному розвитку.*

Рис. 8.

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням: «**Я задоволений вільним вибором дисциплін як способом формування своєї індивідуальної освітньої траєкторії**»

оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

Аналіз отриманої інформації демонструє:

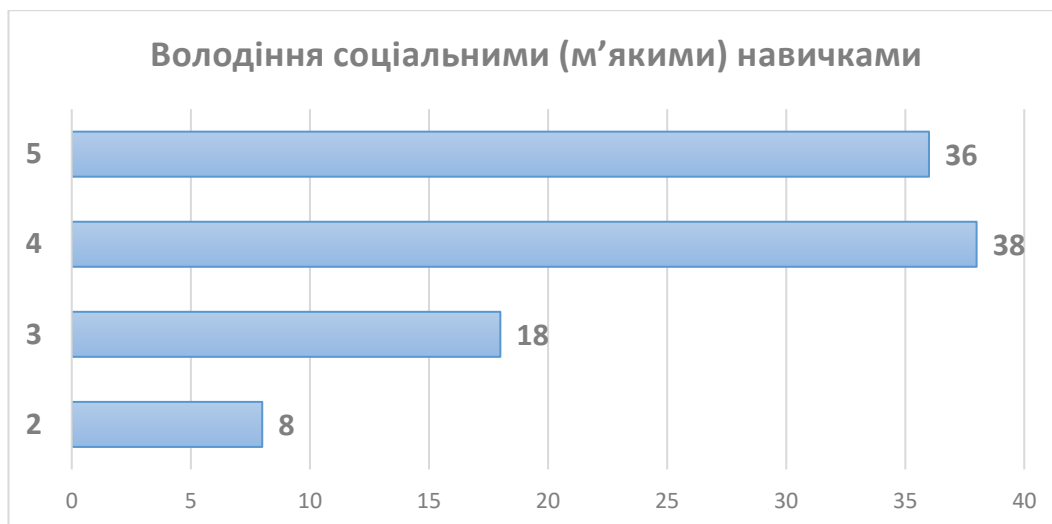
- **36%** респондентів повністю задоволені вибором дисциплін, виставивши оцінку «5»;
- **33%** дали оцінку «4», що вказує на високий рівень задоволеності;
- **20%** студентів почуваються середньо задоволеними, оцінивши цей аспект на «3»;
- **11%** висловили низьку задоволеність вибором дисциплін (оцінка «2»).

Переважає більшість здобувачів відчуває задоволення від можливості формування свого навчального плану через вибір дисциплін, що вказує на адекватність та гнучкість навчальної програми університету. Високі оцінки віддзеркалюють здатність здобувачів адаптувати навчальний процес під свої інтереси та кар'єрні амбіції, що є ключовим для задоволення їх освітніх та професійних потреб. Однак, невеликий відсоток здобувачів, які незадоволені вибором дисциплін, потребують уваги з боку ОНМедУ. *Необхідно з'ясувати, чи пов'язане їхнє невдоволення з обмеженим вибором курсів, відсутністю бажаних спеціалізацій або іншими структурними чи організаційними обмеженнями.* Врахування цих зворотних зв'язків може допомогти покращити освітню програму, зробити її більш релевантною та цікавою для здобувачів.

Рис. 9.

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням: «Я добре оволодів соціальними (м'якими) навичками (комунікабельність, вміння працювати в команді, креативно мислити, проявляти ініціативу та ін.)»

оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

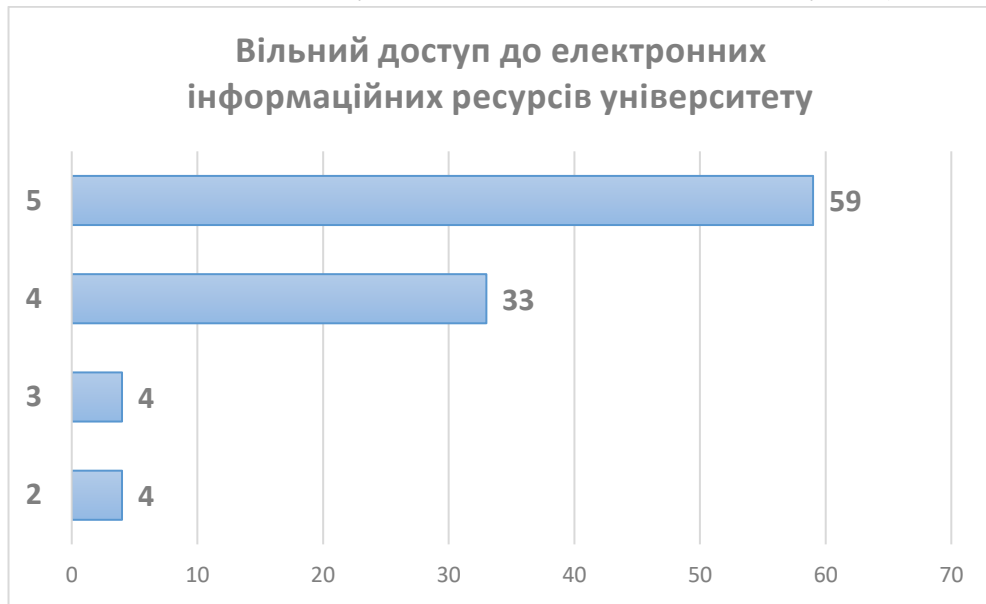
Оцінки респондентів вказують на наступне:

- **38%** здобувачів високо оцінили свої соціальні навички, давши оцінку «4», що вказує на високий рівень впевненості у своїх комунікативних здібностях, здатності працювати в команді та креативності;
- **36%** респондентів вважають, що їх соціальні навички є дуже сильними, оцінивши їх на «5»;
- **18%** дали оцінку «3», що може свідчити про середній рівень володіння м'якими навичками або про потребу в їх подальшому розвитку;
- менший відсоток учасників (**8%**) вказав на недостатнє володіння цими навичками, оцінивши їх на 2 бали.

Результати опитування підтверджують, що більшість здобувачів усвідомлюють важливість соціальних навичок та вважають себе досить компетентними в цьому аспекті. Це свідчить про позитивний вплив освітньої системи та методів навчання, які заохочують розвиток комунікабельності, командної роботи та креативного мислення. Проте, значна кількість здобувачів із середніми та низькими оцінками може вказувати на необхідність зосередити зусилля на розробці програм та ініціатив, що підвищують рівень соціальних навичок серед респондентів. Це може включати збільшення кількості групових проєктів, воркшопів, тренінгів комунікації, а також залучення респондентів до активної участі в студентському самоврядуванні та громадському житті університету.

Рис. 10.

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням: «**Я мав вільний доступ до електронних інформаційних ресурсів університету**» (від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь).

оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

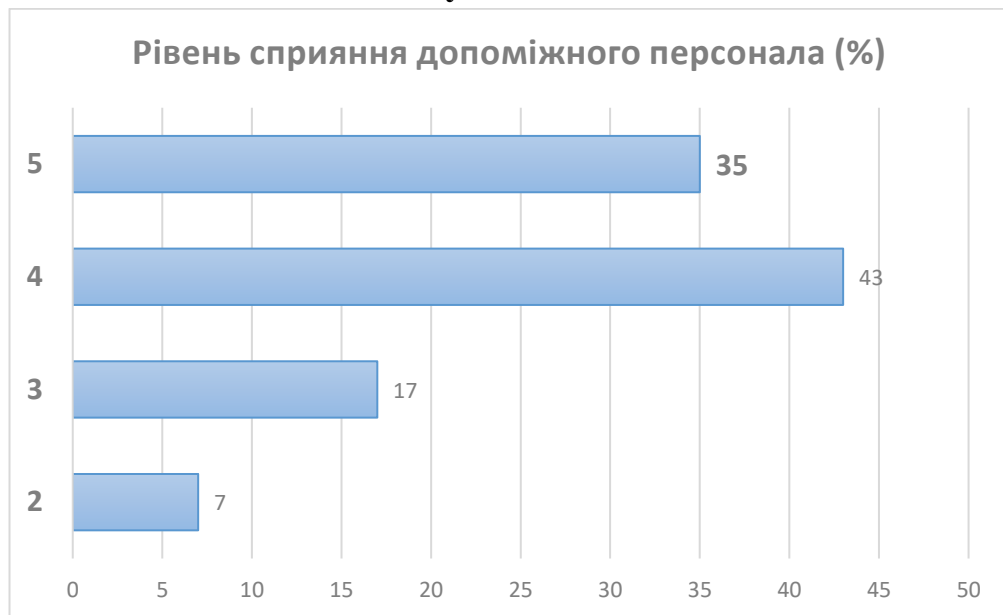
Аналіз отриманої інформації демонструє:

- велика частина здобувачів (**59%**) оцінила свій доступ до електронних ресурсів як відмінний, виставивши найвищу оцінку «5»;
- **33%** респондентів вказали на оцінку «4», що також свідчить про хороший рівень доступу;
- **4%** здобувачів виставили оцінку «3», що може вказувати на середній рівень задоволення;
- ще **4%** респондентів вважають, що доступ недостатній, давши оцінку «2».

За даними опитування, переважна більшість здобувачів задоволені доступом до електронних інформаційних ресурсів університету, що підкреслює ефективність навчальної інфраструктури та забезпечення необхідними ресурсами для навчання. Високі оцінки відбивають наявність достатніх та якісних електронних сервісів, які сприяють самостійному вивченню матеріалу та розвитку навчальних компетенцій здобувачів. Проте, наявність низьких оцінок заслуговує уваги з боку університету, адже вони можуть вказувати на проблеми з доступністю або якістю електронних ресурсів для певної частини студентського тіла. Слід аналізувати ці відгуки детальніше та вживати заходів для усунення будь-яких технічних або інформаційних бар'єрів, щоб забезпечити рівний та справедливий доступ до навчальних ресурсів для всіх здобувачів.

Рис. 11.

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням: «Допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяв моєму навчанню»

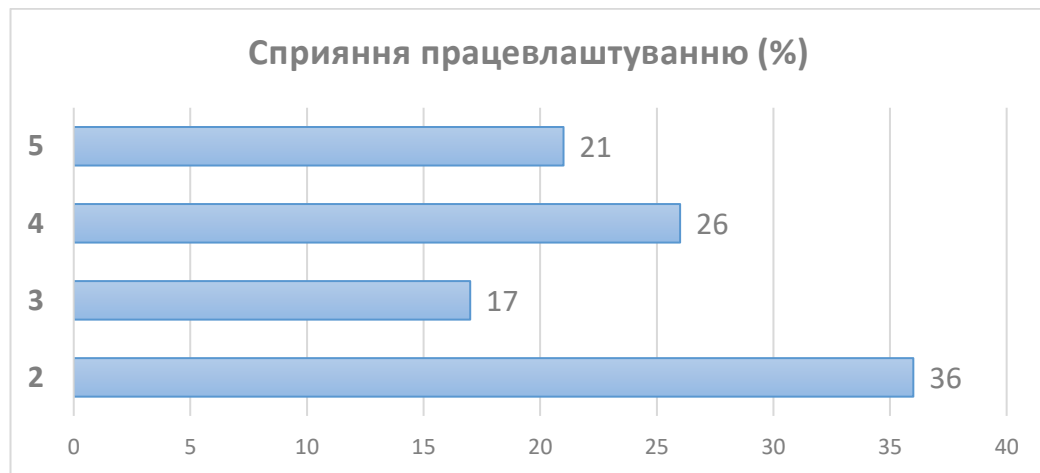
оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

Найбільша частка респондентів (**43%**) повністю погоджується з твердженням (оцінка «5»), що вказує на високий рівень задоволення якістю підтримки персоналу. Далі йде група, яка вибрала оцінку «4» — це **35%** респондентів, які, очевидно, теж доволі позитивно оцінюють допомогу персоналу. Оцінка «3» була вибрана **17%** респондентів, що може вказувати на задовільну якість послуг. Найменша частина респондентів дали оцінку «2», що становить **7%**, вказуючи на незадовільну думку про якість підтримки.

Можна зробити висновок, що більшість студентів високо оцінюють рівень підтримки допоміжного персоналу у своїх навчальних закладах. Особливо це стосується співробітників кафедри та бібліотек, де **78%** опитаних вибрали оцінки «4» та «5», свідчачи про їх повну або майже повну згоду з твердженням про кваліфіковану та доброзичливу підтримку. Менша частина опитаних (**17%**) вважає підтримку задовільною, в той час як лише міноритарна частина (**7%**) висловила явне незадоволення. Це може свідчити про ефективність та ефективний менеджмент в наданні підтримки здобувачам, хоча також демонструють можливі напрямки для подальшого покращення. *Частка респондентів, які висловили незадоволення (оцінка «2»), хоч і є меншістю, вимагає уваги, щоб з'ясувати потенційні проблеми та вдосконалити сервіс. Важливо також звернути увагу на середній сегмент (оцінка «3»), оскільки це може вказувати на неоднозначність у сприйнятті якості обслуговування, що вимагає подальшого дослідження.*

Рис. 12.

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням: «Університет сприяв
моєму працевлаштуванню»

оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

Аналіз отриманої інформації демонструє:

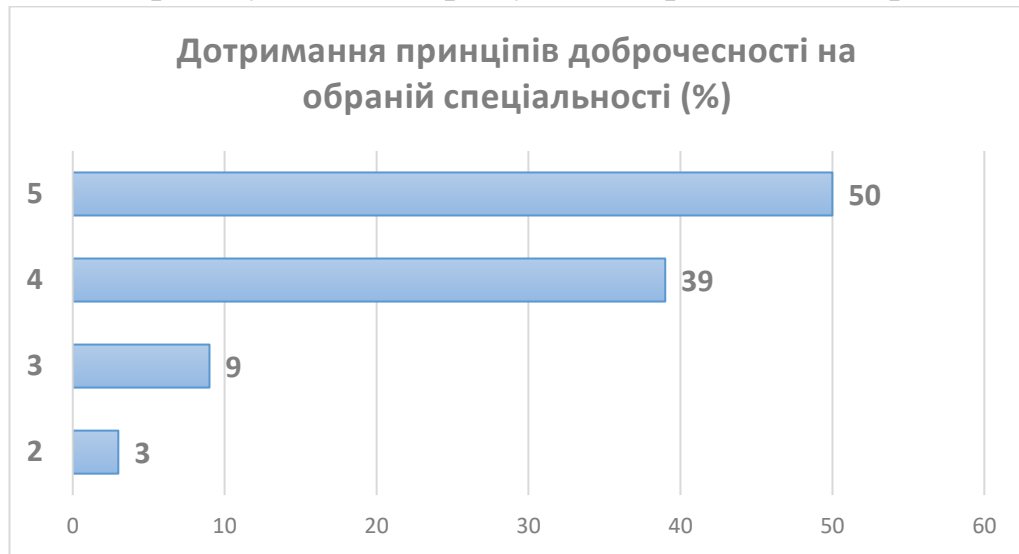
- **36%** респондентів дали оцінку "2", вказуючи на значне невдоволення тим, як університет сприяє їхньому працевлаштуванню;
- **26%** опитаних оцінили університет на "4", свідчаючи про загально позитивне сприйняття;
- **21%** респондентів повністю погодилися з твердженням, вибравши найвищу оцінку "5";
- **17%** респондентів визначили сприяння університету як середнє, давши оцінку "3".

Аналіз даних демонструє роздільність думок серед здобувачів стосовно ролі університету у процесі працевлаштування. **Найбільша частина опитаних (36%) висловила незадоволення, що може вказувати на недостатність чи неефективність існуючих програм кар'єрного розвитку або послуг з працевлаштування, що надаються університетом. Позитивна відповідь (оцінки "4" та "5"), надана майже половиною опитаних, свідчить про існування ефективних механізмів підтримки, однак загальний розподіл оцінок вимагає уваги до негативних відгуків.**

Варто здійснити детальний аналіз негативних відгуків, щоб ідентифікувати слабкі місця в системі підтримки працевлаштування здобувачів. Важливо розглянути збір додаткової інформації через кількісні та якісні дослідження, які могли б з'ясувати конкретні бар'єри та виклики, з якими здобувачі зіштовхуються при працевлаштуванні. Результати таких досліджень можуть бути використані для розробки цілеспрямованих програм та ініціатив, які підвищать ефективність роботи університету в цьому напрямку та сприятимуть кращому працевлаштуванню випускників.

Рис. 13.

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням: «**На моїй спеціальності викладачі пропагують та дотримуються принципів доброчесності**»

оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

Оцінки респондентів вказують на наступне:

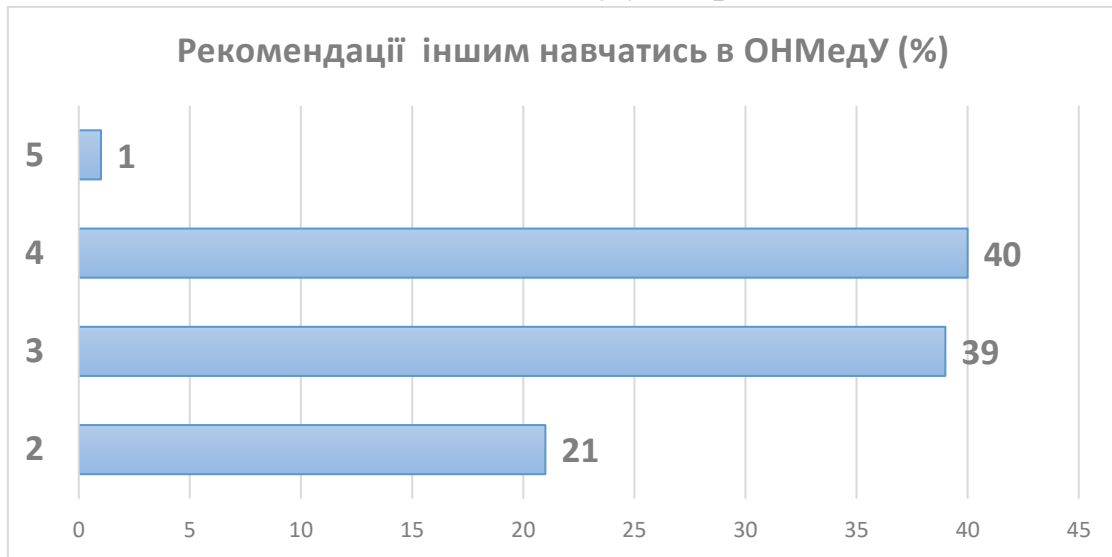
- **50%** опитаних повністю погодилися з твердженням, вибравши оцінку "5";
- **39%** респондентів оцінили твердження на "4";
- **9%** респондентів вибрали оцінку "3", що вказує на середній рівень згоди;
- лише **3%** респондентів вибрали оцінку "2", що вказує на незгоду з твердженням;

Результати опитування свідчать про позитивне ставлення респондентів до дотримання принципів доброчесності на їхній спеціальності. Високі оцінки ("5" та "4"), надані більшістю опитаних (**89%**), можуть вказувати на **сильну культуру академічної доброчесності серед викладацького складу та на високий рівень їх зобов'язання щодо пропаганди цих принципів**. Мінімальна кількість низьких оцінок свідчить про незначні виклики у цій сфері.

Ці дані можуть бути використані для підкріплення іміджу ОНМедУ як інституції, що забезпечує міцні основи етичної поведінки та академічної чесності. З іншого боку, навіть міноритарна кількість студентів, що висловили незадоволення (оцінки "2" та "3"), вимагає уваги керівництва для з'ясування причин та можливих аспектів для покращення. Важливо розглянути індивідуальний досвід цих здобувачів, їхні спостереження та переживання, щоб забезпечити високі стандарти доброчесності на всіх рівнях академічного досвіду.

Рис. 14.

Розподіл оцінок щодо погодження із твердженням: «Я наполегливо рекомендуватиму іншим навчатись в Одеському національному медичному університеті»

оцінка від 2 до 5, де «5» – повністю погоджуюсь, «2» – зовсім не погоджуюсь

Аналіз отриманої інформації демонструє:

- 1% респондентів вибрали оцінку "5", що є дуже малим відсотком;
- 40% респондентів вибрали оцінку "4";
- 39% опитаних дали оцінку "3", що вказує на середній рівень рекомендації;
- Найбільша кількість респондентів (21%) вибрали оцінку "2".

Рис. 14 відображає стриманий рівень рекомендації Одеського національного медичного університету серед респондентів. Мінімальний відсоток студентів, які дали найвищу оцінку ("5"), може вказувати на певні проблеми в університеті, які перешкоджають деякому «ентузіастичному» ставленню до нього. Проте, більшість опитаних розташувалися у середньому діапазоні ("3" та "4"), що свідчить про загальну задоволеність, але не повну впевненість у тому, що університет є кращим вибором для майбутніх студентів. Це може бути пов'язано з недостатньою відомістю про програми університету, якість освіти, умови навчання чи можливості для розвитку.

Значна кількість респондентів, які дали низьку оцінку ("2"), вимагає детального аналізу та з'ясування можливих причин невдоволення. ОНМедУ слід провести внутрішнє дослідження, щоб ідентифікувати слабкі сторони в академічних програмах, адміністративній підтримці, інфраструктурі, кар'єрному розвитку здобувачів та інших ключових аспектах, які можуть впливати на готовність студентів рекомендувати університет. **Відгуки здобувачів можуть бути використані для розробки стратегій покращення та зміцнення репутації університету як провідного навчального закладу в медичній галузі.**

Відповіді на запитання «**Чого мене, на мою думку, НЕ НАВЧИЛИ, а це потрібно на сучасному ринку праці?**» можна систематизувати наступним чином: *(детальніше Див. У Додатку 1.)*

- 1) **Практичні навички:** це максимально найчастіша згадувана категорія. Респонденти відчують недолік практичного досвіду в своїй освіті, зокрема у виконанні конкретних медичних процедур, роботі з обладнанням (наприклад, мікроскопом, коффердамом), а також у реалізації практичних занять з медициною загалом.
- 2) **Клінічне мислення та рішення проблем:** декілька відповідей вказують на важливість розвитку клінічного мислення та здатності приймати виважені рішення на основі клінічних даних.
- 3) **Спілкування та взаємодія з пацієнтами:** кілька респондентів зазначили відсутність навчання ефективному спілкуванню з пацієнтами, особливо з тими, хто потребує психологічної підтримки.
- 4) **Робота з медичною документацією та електронними системами:** відповіді підкреслюють потребу у навичках роботи з сучасними медичними інформаційними системами, а також у веденні медичної документації.
- 5) **Сучасні медичні технології та методи:** Студенти вважають, що їх не достатньо навчали новітнім медичним технологіям і лікувальним методикам, які є актуальними на ринку праці.
- 6) **Законодавство та медичне право:** Відсутність знань у сфері медичного права також була зазначена як недолік у навчанні.
- 7) **Комерційні навички:** респонденти згадали необхідність навичок у сфері маркетингу та продажу медичних послуг.
- 8) **Адаптація до дистанційного навчання та його наслідки:** відповіді відображають проблеми, пов'язані з дистанційним навчанням, яке обмежило можливості практичного навчання.
- 9) **Економічні та управлінські навички:** інші відповіді вказують на недолік навчання в сферах економіки і управління в медицині.
- 10) **Самостійне навчання та дослідження:** вказується на необхідність уміння самостійно знаходити актуальну інформацію та вчитися на практиці.

Аналіз відповідей приводить до висновку, що є істотний розрив між навчальною програмою медичних закладів та вимогами сучасного ринку праці. Студенти виявляють недоліки у практичному навчанні та критикують якість освіти, зокрема її актуальність і «прикладність». Спостерігається попит на інтеграцію теоретичних знань з практичними навичками, а також на включення до освітнього процесу сучасних технологій, методів діагностики та лікування. Крім того, акцентується увага на важливості розвитку комунікативних навичок, взаємодії з пацієнтами та навичок управління в медичній сфері.

Рекомендується звернути увагу на структурну перебудову навчальних програм, забезпечуючи більш глибоку інтеграцію практичного досвіду в академічний курс. Також слід розглянути партнерства з клінічними

установами для розширення можливостей для здобувачів отримувати реальний клінічний досвід. Підвищення кваліфікації викладачів та розробка додаткових курсів з медичного права, управління в медицині та медичного маркетингу можуть відповідати сучасним вимогам ринку праці. Наостанок, надання здобувачам навичок самостійного навчання та дослідження може підготувати їх до постійної адаптації в динамічному медичному полі.

Продовження аналізу відповідей на запитання: «Чого мене, на мою думку, НЕ НАВЧИЛИ, а це потрібно на сучасному ринку праці?»

Розглядаючи відповіді, які не були внесені до категорій вище, можна зазначити наступне:

Відповіді, які залишилися, в більшості своїй містять коментарі, які вказують на задоволення навчальним процесом чи відсутність конкретики щодо недоліків освіти. Наприклад, декілька респондентів зазначають, що їх достатньо навчили або що вони задоволені якістю освіти, що вони отримали. Такі відповіді, хоч і є в меншості, все ж таки важливі для збалансованого розуміння ставлення студентів до освіти, яку вони отримали.

Інші респонденти висловлюють свою невизначеність або неспроможність визначити, що саме їм не вистачає з набутого досвіду, що може вказувати на недостатність саморефлексії або на те, що досвід навчання був настільки комплексним, що здобувачам складно визначити конкретні прогалини.

Ще одна група респондентів говорить про потребу в більш глибокому вивченні фармакології, включаючи нові лікарські препарати та торгові назви, що відображає потребу у постійному оновленні навчальних курсів, аби відповідати швидким змінам у медичних протоколах і лікарських препаратах. Також кілька респондентів вказали на важливість навичок, пов'язаних з управлінням медичною практикою та економікою, що резонує з тенденцією до зростання бізнес-аспекту в медицині. Знання про ведення власної практики, фінансування медичних установ та оптимізацію ресурсів стає все важливішим в умовах сучасного охорони здоров'я.

Одна з цікавих відповідей стосується вивчення юриспруденції, що підкреслює важливість правової освіти для медичних фахівців. Це свідчить про усвідомлення потреби у більш широкому знанні правових аспектів медичної практики, особливо у світлі сучасних медико-правових викликів.

У цих відеуках відображається складна картинка навчальних потреб здобувачів медичної освіти та вимог ринку праці, які постійно еволюціонують. Вони також підкреслюють значущість гнучкості та адаптивності навчальних програм для забезпечення релевантності освіти та її відповідності до поточних та майбутніх потреб суспільства та медичної галузі.

Розглянемо відповіді «Які дисципліни, на мою думку, необхідно ВВЕСТИ до освітнього процесу? та узагальнимо їх для подальшого аналізу: (детальніше Див. У Додатку 2.)

- 1) **Комерційні навички та конкурентоздатність:** відповіді підкреслюють потребу у курсах, що вчать лікарів ефективно продавати свої послуги, що важливо для приватної практики. Важливим аспектом також є розуміння комерційної складової медичної сфери.
- 2) **Юридичний захист медпрацівників:** респонденти вважають за необхідне введення курсів, що дозволяють лікарям краще розуміти свої юридичні права та обов'язки, щоб ефективно захищати себе в правовому полі.
- 3) **Фінансові навички:** зазначається потреба у курсах, що надають знання з фінансів, оскільки економічний аспект є істотним в управлінні медичною практикою.
- 4) **Мовна підготовка:** більше годин на вивчення англійської мови та медичної термінології дозволить лікарям бути більш конкурентоздатними в міжнародному контексті.
- 5) **Медичне право:** підкреслюється необхідність курсів з медичного права для кращого розуміння законодавчої бази професійної діяльності.
- 6) **Практичні навички та відпрацювання:** багато респондентів акцентують на необхідності більшої кількості практичних занять і відпрацювання реальних ситуацій.
- 7) **Вибіркові дисципліни:** висловлюється пропозиція надати студентам можливість обирати додаткові дисципліни за інтересами.
- 8) **Комунікація та взаємодія:** існує запит на дисципліни, спрямовані на відпрацювання комунікативних навичок, особливо у взаємодії лікаря з пацієнтом.
- 9) **Симуляційне навчання:** вказується на важливість симуляційних курсів для відпрацювання навичок в безпечному та контрольованому середовищі.
- 10) **Використання медичних ІТ-систем:** респонденти пропонують курси, що навчають ефективно використовувати медичні інформаційні системи, які стають невід'ємною частиною сучасної медичної практики.

Аналіз відповідей вказує на розбіжність між існуючою навчальною програмою та вимогами ринку праці з боку здобувачів медичних спеціальностей. Респонденти звертають увагу на необхідність удосконалення практичної складової, з акцентом на поглибленні спеціалізованих дисциплін і розвитку міжпредметних навичок. Є значна потреба у курсах, які розвивають правову обізнаність, комерційні та фінансові навички, а також у покращенні мовної підготовки. Введення таких дисциплін може сприяти формуванню у медичних працівників необхідних компетенцій для ефективною адаптації до динамічних умов сучасної медичної галузі. Курси, спрямовані на відпрацювання практичних навичок і симуляційне навчання, мають стати фундаментом для майбутніх медиків, які будуть краще підготовлені до викликів реальної клінічної практики.

Продовження аналізу відповідей на запитання: «Які дисципліни, на мою думку, необхідно ВВЕСТИ до освітнього процесу?»

Розглядаючи відповіді, які не були внесені до категорій вище, можна зазначити наступне:

Поглянувши на цілий спектр відповідей, можна побачити, що окремі коментарі відображають задоволеність існуючою навчальною програмою. Наприклад, деякі респонденти вказують, що дисциплін достатньо, або вони взагалі не бачать потреби в додаванні нових дисциплін. Ці відгуки можуть свідчити про високу якість освіти або про те, що здобувачі відчують себе достатньо підготовленими в рамках існуючої програми.

Водночас, деякі респонденти висловлюють певну невизначеність або нерішучість, зазначаючи "не знаю" або "нічому" як відповідь на запитання про введення нових дисциплін. Це може вказувати на відсутність чіткого розуміння того, які додаткові навички можуть бути корисними, або на загальне задоволення навчальними програмами.

Крім того, деякі відповіді пропонують збільшення часу для вивчення існуючих дисциплін, наприклад, анатомії, або зміну фокусу з теоретичного вивчення на більш практичне навчання. Висловлюється ідея, що окремі фундаментальні дисципліни потребують більшої уваги та часу для глибшого розуміння.

Також зустрічаються пропозиції щодо збільшення фізичної активності в рамках навчального процесу. Респонденти наголошують на важливості фізичного виховання для підтримання здоров'я і витривалості, що особливо важливо для майбутньої лікарської практики.

Зазначені відгуки відображають різноманітність думок студентів і їхній індивідуальний підхід до освіти. Вони також підкреслюють важливість постійного зворотного зв'язку між студентами та навчальними закладами, щоб навчальні програми залишалися актуальними та відповідали індивідуальним потребам і очікуванням студентів.

Розглянемо відповіді «**Які дисципліни необхідно ВИЛУЧИТИ з освітнього процесу?**» та узагальнимо їх для подальшого аналізу: (детальніше див. у Додатку 3.)

Проаналізуємо відповіді, які стосуються питання про вилучення дисциплін з освітнього процесу, і зазначимо ключові моменти, які прослідковуються у респондентів:

- переважна більшість відповідей відображає розуміння важливості всіх існуючих дисциплін, з упором на те, що кожна має своє значення в медичній освіті. Проте, частина респондентів вказує на необхідність зміни підходу до непрофільних та немедичних предметів, виходячи з логіки, що ці дисципліни відволікають від головної мети – отримання медичних знань і навичок;
- є висловлювання про зменшення акценту на таких предметах, як філософія, інформатика, історія України та соціальна медицина, в той час як інші пропонують їх повне вилучення. Відповіді свідчать про бажання респондентів сконцентруватись на предметах, які прямо пов'язані з медициною та клінічною практикою, виходячи з переконання, що таке навчання буде більш ефективним і практично корисним;
- деякі відповіді підкреслюють, що телемедицина, хоч і важлива дисципліна, потребує змін у підходах до викладання, щоб відповідати реальним потребам сучасної медичної практики;
- також зустрічаються відгуки, які критикують якість викладання певних предметів або саму присутність деяких курсів в програмі, пропонуючи замість цього збільшити час на вивчення анатомії та інших фундаментальних медичних наук.

Аналіз відповідей вказує на певний консерватизм в оцінці необхідності дисциплін серед здобувачів. В той же час, існує *попит на переосмислення ролі дисциплін, що не мають прямого стосунку до медицини, або їх адаптацію до сучасних реалій*. Респонденти виражають бажання бачити більш цільове навчання, орієнтоване на клінічні навички та практичну підготовку. Вказується на потребу реформування деяких курсів з метою оптимізації навчального навантаження та кращого використання часу, відведеного на освіту.

В контексті сучасного розвитку медицини важливо, щоб навчальні програми медичних університетів залишалися гнучкими і адаптивними до нових вимог і викликів, забезпечуючи студентам набір компетенцій, необхідних для ефективної медичної практики.

Продовжуючи аналіз невеликої кількості інших відповідей, які є також важливими для нашого аналізу, можна виділити певні теми та ідеї:

- перш за все, існує група респондентів, які не бачать потреби в якихось змінах у навчальному процесі.; це виражено у коментарях типу "Всі дисципліни потрібні", "Всі необхідні" чи "Нічого не потребує вилучення". *Такі відповіді можуть свідчити про задоволеність поточною навчальною програмою або про відсутність у респондентів чіткого уявлення про те, які альтернативи можливі або бажані;*
- друга група коментарів акцентує на специфічних дисциплінах, які, на думку респондентів, є менш важливими або навіть непотрібними; з'являються відгуки про вилучення "Філософії", "Інформатики", "Фізики", "Історії медицини"; ці предмети розглядаються як такі, що не вносять безпосередньо в професійну підготовку здобувачів медичної освіти;
- ще одна тема, яка зустрічається в відповідях, стосується дисциплін, які не є прямо пов'язаними з медичною спеціальністю студента, наприклад, "Ті що не стосуються клініки" або "Ті, що не стосуються обраної спеціальності!"; респонденти пропонують зосередитись на предметах, які мають безпосереднє значення для їх майбутньої кар'єри;
- також є коментарі, які вказують на *потребу вдосконалення певних курсів замість їх вилучення*, наприклад, "Телемедицина її або вилучати, або кардинально змінити"; це говорить про те, що деякі предмети можуть залишатися актуальними, якщо їх зміст оновити та привести у відповідність до сучасних вимог.

Загалом, ці коментарі відображають бажання студентів зосередити навчальний процес на предметах, які вони вважають найбільш релевантними та корисними для їх майбутньої професійної діяльності. Вони також вказують на потребу оновлення та модернізації окремих курсів для їх кращої відповідності потребам сучасної медицини.

Розглядаючи відповіді респондентів на питання про покращення якості освіти та освітнього процесу в Одеському національному медичному університеті, можна виділити декілька основних напрямків

- 1) **Перехід до традиційного очного навчання** вважається важливим зміною, оскільки багато респондентів висловлюють незадоволення онлайн-форматом. Це вказує на цінність безпосереднього спілкування та практичних занять для якісної медичної освіти.
- 2) **Посилення практичного аспекту навчання** згадується регулярно. Респонденти просять про більше практичних занять, тренінгів, роботу в лабораторіях, а також про залучення до процесу навчання відомих лікарів-стоматологів та інших фахівців.
- 3) **Співпраця з приватним сектором**, особливо в стоматології, де студенти могли б підвищити свої навички, працюючи асистентами в приватних закладах і вивчаючи сучасні методи лікування.
- 4) **Оновлення навчального контенту** вимагається для забезпечення актуальності матеріалу. Здобувачі бажають, щоб навчальні курси включали більше сучасної інформації та відповідали потребам сучасної медичної практики.
- 5) **Комунікація між здобувачами вищої освіти і викладачами** потребує вдосконалення. Респонденти пропонують покращення зворотнього зв'язку, заохочення продуктивної взаємодії та перегляд підходів до викладання.
- 6) **Вдосконалення програми навчання**, особливо у плані розширення можливостей для вивчення клінічних дисциплін, з метою поглибленого та більш тривалого засвоєння складного матеріалу.
- 7) **Підвищення професіоналізму та кваліфікації викладачів** також зазначається як важливий аспект. Респонденти закликають до інвестування у професійний розвиток викладачів та заміни тих, хто не може відповідати сучасним стандартам.
- 8) **Боротьба з корупцією** згадується в контексті загального покращення освітнього процесу.
- 9) **Забезпечення якісних ресурсів для навчання**, включаючи літературу, технічне оснащення та доступ до сучасних медичних технологій.

Ці пропозиції підкреслюють важливість практично орієнтованої освіти, необхідності постійного оновлення навчальних програм та підвищення кваліфікації викладачів. Вони також вказують на бажання здобувачів бачити більш гнучку, інтерактивну та реалістичну освіту, яка краще готує їх до майбутньої професійної діяльності.

У відповідях, які не увійшли до основних категорій аналізу, можна знайти **додаткові унікальні ідеї та пропозиції**. Деякі з них:

- потреба у більшому залученні клініцистів з сучасними поглядами на лікування та оновленні лекційного матеріалу на кафедрах є важливою: *"Хотілось бачити більше клініцистів на кафедрах, особливо з сучасними принципами лікування"*;
- висловлюються ідеї про більш ефективне використання практик, зокрема через реальну роботу в лікарнях, не тільки в університеті: *"більше можливості студенту робити щось своїми руками"*;
- пропонується *розвиток електронної системи ведення пацієнтів* та вдосконалення програм навчання для підготовки здобувачів до сучасної медичної практики.

ВИСНОВКИ

Здобувачі медичної освіти в ОНМедУ виявляють високу зацікавленість у покращенні якості освітнього процесу, з особливим акцентом на практичну підготовку та модернізацію навчальних програм. Відзначається потреба у більшій інтеграції теоретичних знань з клінічною практикою, що вимагає збільшення кількості практичних занять, використання сучасних медичних технологій та залучення досвідчених клініцистів до викладацького процесу.

Крім того, існує попит на реформування певних дисциплін, особливо тих, які не мають прямого стосунку до медичної практики, та на введення нових курсів, що відповідають сучасним вимогам медичної галузі. Зокрема, респонденти висловлюють зацікавленість у курсах з медичного права, управління в медицині, сучасних методів діагностики та лікування.

Водночас, певна частина здобувачів висловлює задоволеність існуючою системою освіти та не бачить потреби в її зміні. Це свідчить про необхідність індивідуального підходу до реформування освітнього процесу, з урахуванням різноманітності думок і потреб студентів.

Загалом, аналіз показує, що для покращення якості освіти в медичному університеті важливо зосередитися на оновленні та адаптації навчальних програм до сучасних вимог медичної практики, розширенні можливостей для практичної підготовки здобувачів та підвищенні кваліфікації викладачів. Також необхідно забезпечити зворотний зв'язок між здобувачами вищої освіти та адміністрацією університету для ефективного впровадження змін та врахування інтересів усіх сторін освітнього процесу.